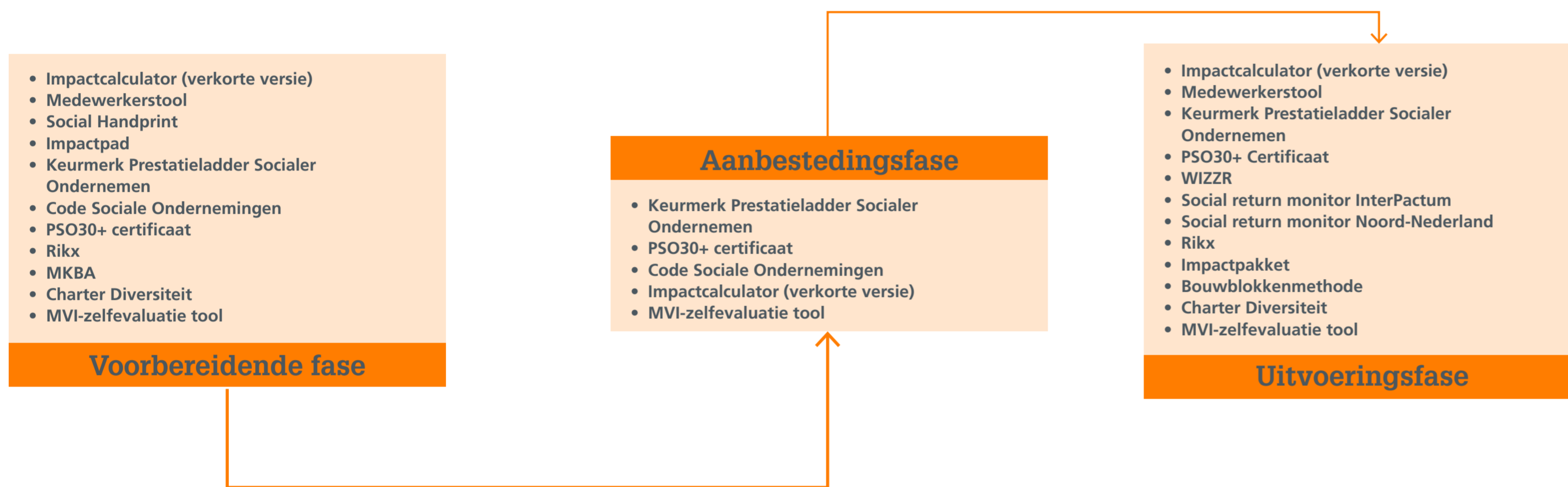

HANDREIKING ZICHT OP SOCIALE IMPACT

Inkoop en aanbesteden is een ideaal middel om sociale impact te realiseren. Sociale impact is de bijdrage aan sociaal maatschappelijke vraagstukken, zoals arbeidsparticipatie en diversiteit en inclusie. Door maatschappelijk verantwoord in te kopen gebruikt de overheid haar inkoopkracht om o.a. deze sociale impact te maximaliseren en ook opdrachtnemers zich te laten inzetten voor sociale doelstellingen. Helaas ervaren inkopers, contractmanagers en projectleiders echter dat sociale impact lastig concreet te maken is. Er zijn verschillende bestaande instrumenten die kunnen bijdragen aan het inzichtelijk maken van sociale impact. De instrumenten verschillen in hun doel (wat wordt er gemeten?), opzet (hoe wordt dit gemeten?) en wijze van inzet (wanneer te gebruiken?). Deze handreiking heeft als doel handvatten te bieden om meer zicht te krijgen in de sociale impact die we als publieke opdrachtgevers met inkoop kunnen realiseren. Om die reden zetten we in één overzicht een groot deel van de instrumenten en methoden die zich richten op het meten en monitoren van sociale impact naast elkaar.

In het bijbehorende rapport Zicht op Sociale Impact, lees je meer achtergrondinformatie, toelichting op de tools en handvatten. Gebruik dit rapport als naslagwerk!

Figuur 1: Inkoopproces

BEHOEFTE EN WENSEN TEN AANZIEN VAN SOCIALE IMPACT METEN EN MONITOREN

- Sociale ondernemers:** Momenteel wordt er voornamelijk gemonitord op output niveau. Sociale ondernemingen willen gezien en beloond worden door inkopers voor de impact die zij maken op outcome niveau.
- Reguliere bedrijven:** Efficiënte en eenduidige manier om sociale impact te meten en monitoren.
- Inkopers/contractmanagers:** Eenduidige terminologie over (begrippen rondom) sociale impact. Daarnaast meer kennis en handvatten om kwalitatieve aspecten tijdens inkoop te meten, monitoren én beoordelen.
- Beleidsmedewerkers:** Beter inzicht in wat de resultaten en effecten van sociaal opdrachtgeverschap zijn.

BESCHRIJVING BELANGRIJKSTE TERMEN

- Input:** Ingezette middelen (geld, tijd, fte, mensen, etc.)
- Activiteiten:** Handelingen en werkzaamheden die worden uitgevoerd.
- Output:** Direct effect van de activiteiten.
- Outcome:** Indirect effect op individueel of maatschappelijke niveau.
- Impact:** De effecten die aan de activiteiten van een bepaald initiatief, onderneming of beleid toegeschreven kunnen worden.

De afgelopen jaren zijn er meerdere meet-of monitoringsinstrumenten van sociale impact tijdens publieke inkoop ontwikkeld. Een aantal instrumenten is relatief nieuw, waardoor exacte mogelijkheden voor het gebruik tijdens aanbestedingen niet altijd helder is. Sommige bestaande instrumenten zullen zich wellicht verder door ontwikkelen. Daarnaast zal in de toekomst ongetwijfeld het scala aan instrumenten worden uitgebreid.

WAAROM SOCIALE IMPACT METEN EN MONITOREN TIJDENS INKOOPPROCES?

- 1 INKOPERS:**
  - Met inzicht in de gerealiseerde sociale impact zijn inkopers beter in staat om sociale voorwaarden op een juiste manier via aanbestedingen uit te vragen.
  - Daardoor kunnen inkopers de opdracht gunnen aan de partij die het beste aansluit bij de sociale wensen van hun organisatie.
- 2 CONTRACTMANAGERS:**
  - Contractmanagers krijgen inzicht of de gemaakte sociale afspraken ook daadwerkelijk geleverd en gerealiseerd worden.
  - Door de voortgang op sociale impact gedurende een contract te monitoren, kan er eventueel tijdig bijgestuurd worden.
  - Professioneel inkopen betekent ook goed contractmanagement, óók van de contractuele afspraken rondom sociale impact.
- 3 BESTUUR EN BELEID:**
  - Krijgen inzicht in de resultaten en effecten van het sociaal opdrachtgeverschap van de organisatie.
  - Met beter inzicht in de resultaten en effecten van sociaal opdrachtgeverschap, kan inkoopbeleid worden verbeterd waar nodig.
- 4 BEDRIJVEN:**
  - Door inzicht in sociale impact kunnen bedrijven worden beloond voor hun inspanningen.
  - Met meetbare en zichtbare sociale impact kunnen zij zich beter profileren.
  - Bedrijven hebben zonder controle op naleving van sociale voorwaarden minder noodzaak om hieraan te voldoen.
  - Goede monitoring van sociale afspraken zorgt voor transparantie en een eerlijk speelveld voor ondernemers.

	MEDEWERKERSTOOL	IMPACTCALCULATOR	SOCIAL HANDPRINT	IMPACTPAD	PSO-KEURMERK	PSO30 +	CODE SOCIALE ONDERNEMINGEN	RIKX	IMPACTPAKKET	WIZZR	SOCIAL RETURN MONITOR (INTERPACTUM)	SOCIAL RETURN MONITOR (NOORD-NEDERLAND)	MVI-ZELFEVALUATIE TOOL	MKBA	BOUWBLOKKEN-METHODE	CHARTER DIVERSITEIT
Wat voor soort instrument?																
Wat meet/beoordeelt het instrument	Effecten van arbeidsparticipatie	Maatschappelijke kosten en baten van arbeidsparticipatie	Bijdrage aan de Sustainable Development Goals	Effecten van arbeidsparticipatie, <i>sustainable value chains</i> , gezondheid en circulariteit	Mate van sociaal ondernemen op het gebied van arbeidsparticipatie	Voldoet de onderneming aan de eisen van Art 2.82 Aw	Is de onderneming 'impact first' en voldoet het aan de vijf principes van de Code	Effecten van een initiatief op het gebied van arbeidsparticipatie	Initiatief om de laatste drempel voor arbeidsparticipatie weg te nemen	Social return realisatie	Social Return realisatie	Social Return realisatie	Inspanningen op alle MVI-thema's ten opzichte van de MVI-ambities	Maatschappelijke kosten en baten	De relatieve waarde van de social return inspanningen	Diversiteit van personeelsbestand en een inclusief bedrijfsklimaat
Op welk niveau worden resultaten gemeten	Outcome	Outcome	Output en outcome	Input, output en outcome	Input en output	Output	Input en output	Output en outcome	Input	Output	Output	Output	Input	Output en outcome	Output	Input en output
Wie meet de impact	Opdrachtnemer	Opdrachtnemer	Onafhankelijk team van MAEX	Opdrachtnemer	Onafhankelijke auditor van certificerende instelling	Onafhankelijke auditor van certificerende instelling	Opdrachtnemer meet de impact, Review-board meet de toelatingscriteria	Onafhankelijk expertteam van Stichting Rikx	Onafhankelijk beoordelingssteam van Everyday Heroes	Opdrachtgever	Opdrachtgever	Opdrachtgever	Opdrachtgever	Opdrachtnemer of opdrachtgever of onafhankelijk partij	Opdrachtgever bepaalt de waarde	Opdrachtnemer
Hoe wordt de waarde weergegeven	Groei van werknemers	De directe monetaire effecten van arbeidsparticipatie	Monetaire of kwalitatieve bijdrage per Sustainable Development Goals	Monetaire of kwalitatieve bijdrage	Een trede op de PSO ladder	Afgifte van een certificaat	Registratie of opname in Register Sociale Ondernemingen	Impact uitgedrukt in hoeveelheid Rikx	Een impactpakket	Social return realisatie	Social return realisatie	Social return realisatie	Score op de mate van MVI van de aanbestedende dienst	De kwalitatieve en monetaire effecten	De waarde wordt vastgesteld door de opdrachtgever	Kwantitatieve en kwalitatieve waarde
Hoeveel aanbestedende diensten gebruiken het instrument	Onbekend	Onbekend	Pilot in gemeente Utrecht	Onbekend	230 gemeenten + provincies + waterschappen + woningcorporaties	230 gemeenten + provincies + waterschappen + woningcorporatie	69 gemeenten + 2 provincies	Gemeente Rotterdam	200 gemeenten en overheidsinstanties	200 gemeenten + provincies + waterschappen + woningcorporaties	6 gemeenten +	59 gemeenten + provincies + waterschappen + woningcorporaties	70 – 75 gemeenten + provincies + ministeries + waterschappen + woningcorporaties	Onbekend	Onbekend	Ministeries en Rijkswaterstaat
Hoeveel ondernemers of initiatieven gebruiken het instrument	Onbekend	Onbekend	1800 initiatieven hebben een SH (Tiental bedrijven tijdens de pilot)	Onbekend	Gemiddelde dagstand in 2021: 1400 ondernemingen	Gemiddelde dagstand in 2021: 228 ondernemingen	49 ondernemingen	Projecten of initiatieven in gemeente Rotterdam	400 ondernemers	Opdrachtnemers van bovenstaande gemeenten	Opdrachtnemers van bovenstaande gemeenten	Opdrachtnemers van bovenstaande gemeenten	N.v.t.	Onbekend	Opdrachtnemers van gemeenten die de BM hebben opgenomen in beleid	360 organisaties
Opdrachtgever:																
Vereiste capaciteit	••	••	••	••	•	•	•	•	•	••••	••••	••••	•••	•••	••	••
Vereiste expertise	••	••	•••	•••	••	••	••	••	••	••	••	••	•••	•••	•••	••
Kosten	X	X	€€	X	X	X	X	€€	X	€€€€	€€€	€€€	X	Onbekend	X	X
Opdrachtnemer:																
Vereiste capaciteit	••	••	••••	••	••••	••••	••••	•	•	••	••	••	n.v.t.	••••	••	•••
Vereiste expertise	••	••	•••	•	••••	••	••••	•	•	••	••	••	n.v.t.	••••	••	•••
Kosten	X	X	€	X	€€	€€	€€	€	X	X	X	X	n.v.t.	Onbekend	x	x

Tabel 1: Matrix instrumenten meten en monitoren

START MET HET METEN EN MONITOREN VAN SOCIALE IMPACT!

Bij goed opdrachtgeverschap hoort het meten en monitoren van de gevraagde eisen en voorwaarden. Maar stel jezelf, voordat je gaat meten en monitoren, allereerst de vragen uit de oranje kolommen.

OP WELK THEMA WIL JE IMPACT METEN?

...KIES EEN INSTRUMENT DAT PAST BIJ JOUW ORGANISATIE!

Alleen arbeidsparticipatie? Kies dan: Medewerkers-tool, impact-calculator, PSO-keurmerk en PSO30+ certificaat, de Rikx, impactpakketten, bouwblokkenmethode, WIZZR, en de Social Return Monitoren.

Audit/monitoring door een derde partij? Kies dan: PSO, Rikx, Impactpakket, Social Handprint.

Wil je een tool om data te bundelen? Kies dan: WIZZR, Social Return Monitor Noord - Nederland, Social Return Monitor, Interpactum PSO.

Social return inspanningen registreren en monitoren? Kies dan: WIZZR, Social Return Monitor Interpactum en Social Return Monitor Noord-Nederland

SDG's? Kies dan: Social Handprint.

Wil je een monetaire waardering? Kies dan: Impact-calculator, Social Handprint, MKBA.

Wil je kunnen rapporteren over hoe de aanbestedende dienst scoort op de MVI ambities? Kies dan: MVI-zelfevaluatietool.

Sociale impact vergelijken van aanbieders? Kies dan: impact-calculator, medewerkerstool, PSO, Social Handprint.

Meerdere MVI thema's? Kies dan: MVI-zelfevaluatietool, Code Sociale Ondernemingen, Impactpad.

Alleen Diversiteit en Inclusie? Kies dan: Charter Diversiteit.

Sociale impact vergelijken van aanbieders? Kies dan: impact-calculator, medewerkerstool, PSO, Social Handprint

Sociale ondernemingen herkennen? Kies dan: PSO 30+ certificaat of Code Sociale Ondernemingen.

BEPAAAL VOOR IEDER INSTRUMENT HET DOEL!